

Sygn. akt *IV Ka 66/15*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy IV Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Mirosław Kędziński

Sędziowie SO Adam Sygit - sprawozdawca

SO Małgorzata Lessnau-Sieradzka

Protokolant st. sekr. sądowy Agnieszka Scheffs

przy udziale Antoniny Kasprowicz-Czerwińskiej Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Bydgoszczy

po rozpoznaniu dnia 5 marca 2015 r.

sprawy skazanego **P. S.** s. S. i M. ur. (...) w I.

w przedmiocie wydania wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Inowrocławiu

z dnia 4 lutego 2014 r. sygn. akt II K 631/13

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Inowrocławiu do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt IV Ka 66/15

UZASADNIENIE

Przedmiotem rozstrzygnięć zawartych w wyroku łącznym Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 3 października 2014 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt II K 631/13, były wyroki skazujące:

I. Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 13.02.2006 roku o sygn. akt IX K 27/06, za czyn z art. 199 § 1 d.k.k. - popełniony w dniu 21.07.1995 roku - na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na okres wynoszący 4 lata.

II. Sądu Rejonowego we Włocławku z dnia 21.02.2006 roku sygn. akt II K 1269/05, za czyny:

a) z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. - popełniony w okresie od 28.04.1995 roku do 12.12.1995 roku - na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności,

b) z art. 229 § 3 k.k. w zw. z art. 12 k.k. - popełniony w okresie od 07.03.1996 roku do 11.06.1996 roku - na karę roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności,

c) z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. - popełniony w okresie od 07.03.1996 roku do 11.06.1996 roku - na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;

oraz karę łączną 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem na okres 5 lat.

III.Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 31.12.2007 roku sygn. akt II K 920/06, za czyn z art. 158 § 1 k.k. - popełniony w dniu 20.08.2006 roku - na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem na okres 4 lat oraz na podstawie art. 71 § 1 k.k. karę grzywny w rozmiarze 30 stawek dziennych po 10 zł każda stawka dzienna.

IV.Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 21.11.2008 roku sygn. akt II K 436/07, za czyn z art. 158 § 1 k.k. w zb. z art. 156 § 1 pkt. 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. - popełniony w dniu 21.08.2006 roku - na karę 2 lat pozbawienia wolności pozbawienia wolności.

V.Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 06.05.2010 roku sygn. akt VI K 324/10, za czyn z art. 209 § 1 k.k. - popełniony w okresie od maja 2008 roku do dnia 19.02.2009 roku - na karę roku pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem na okres 4 lat.

VI.Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 04.02.2014 roku sygn. akt II K 631/06, za czyn z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. - popełniony w lipcu 2006 roku - na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności.

i:

1.na podstawie art. 572 k.p.k. umorzono postępowanie w zakresie sprawy VI K 324/10;

2.na podstawie art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. rozwiązano karę łączną orzeczoną w pkt. 4 wyroku Sądu Rejonowego we Włocławku z dnia 21.02.2006 roku sygn. akt II K 1269/05 i połączono orzeczoną w pkt. 1 tegoż wyroku karę 10 miesięcy pozbawienia wolności z karą pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 13.02.2006 roku sygn. akt IX K 27/06 i w to miejsce wymierzono skazanemu karę łączną roku i 5 miesięcy pozbawienia wolności;

3.na podstawie art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączono kary pozbawienia wolności orzeczone w pkt. 2, 3 wyroku Sądu Rejonowego we Włocławku z dnia 21.02.2006 roku sygn. akt II K 1269/05 i wymierzono skazanemu karę łączną roku i 5 miesięcy pozbawienia wolności;

4. na podstawie art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączono kary orzeczone wobec skazanego wyrokami w sprawach II K 920/06, II K 436/07, II K 631/06 i w to miejsce wymierzono skazanemu karę łączną w wymiarze 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności;

5.pozostałe rozstrzygnięcia wyroków pozostawiono do odrębnego wykonania,

6.zwolniono skazanego od wydatków związanych z wydaniem wyroku łącznego, obciążając nimi w całości Skarb Państwa.

Od powyższego wyroku apelację złożył obrońca skazanego, skarżąc orzeczenie w całości i zarzucając:

-obrazę przepisów prawa materialnego a mianowicie art. 85 k.k. poprzez jego błędne zastosowanie polegające na orzeczeniu dwóch kar łącznych (w punktach 2 i 3 wyroku), podczas gdy zachodziły przesłanki do objęcia jedną karą łączną wszystkich kar jednostkowych ze spraw IX K 27/06 i II K 1269/05,

-błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść poprzez przyjęcie za podstawę skarżonego wyroku łącznego części dyspozytywnej wyroku w sprawie II K 920/06 dotyczącej innego niż skazany współoskarżonego w sprawie, przy jednoczesnym orzeczeniu w pkt 5 wyroku, że pozostałe rozstrzygnięcia wyroków pozostawiono do odrębnego rozpoznania,

-rażącą niewspółmierność kary orzeczonej w pkt 4 wyroku podczas, gdy prawidłowa ocena zabranego materiału dowodowego w szczególności opinie o skazanym, jak również cele prewencji indywidualnej i generalnej, przemawiają za orzeczeniem niższej kary pozbawienia wolności,

i wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie w oparciu o zasadę pełnej absorpcji kary łącznej obejmującej kary ze spraw IX K 27/06 i II K 1269/05 oraz II K 920/06, II K 436/07 i II K 631/06, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacja była zasadna w zakresie wniosku o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Inowrocławiu.

Za koniecznością podjęcia takiego rozstrzygnięcia przemawiała przede wszystkim zasadność zarzutu apelującego a związanego z nieprawidłowym połączeniem kar orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego w Gdyni z dnia 13.02.2006 roku w sprawie o sygn. akt IX K 27/06 i Sądu Rejonowego we Włocławku z dnia 21.02.2006 roku w sprawie o sygn. akt II K 1269/05. Czyny, których dotyczy późniejsze orzeczenie w sprawie II K 1269/05 zostały popełnione: w okresie od 28.04.1995 roku do 12.12.1995 roku, w okresie od 07.03.1996 roku do 11.06.1996 roku i w okresie od 07.03.1996 roku do 11.06.1996 roku czyli wszystkie przed datą pierwszego wyroku skazującego a wydanego w sprawie IX K 27/06 w dniu 13.02.2006 roku. Tym samym słusznie wskazał skarżący, iż zaistniały przesłanki z art. 85 k.k. do połączenia wszystkich jednostkowych kar z obu orzeczeń.

Jednocześnie należy w tym zakresie podnieść, że Sąd Rejonowy w Inowrocławiu w zaskarżonym orzeczeniu wadliwie określił kary podlegające połączeniu. W przypadku obu kar z wyroków IX K 27/06 i II K 1269/05 zostały wydane postanowienia o zarządzeniu ich wykonania. Zresztą w przedmiotowej sprawie połączenie kar pozbawienia wolności orzeczonych z warunkowym zawieszeniem ich wykonania i orzeczenie w ich miejsce łącznej kary bezwzględnej byłoby niemożliwe. Niezależnie od wadliwości sposobu połączenia kar nieprawidłowo określono także granice możliwej do wymierzenia kary łącznej z odwołaniem się do tzw. śladu po karze łącznej. Fakt wymierzenia kary łącznej w wyroku podlegającym połączeniu i jej wymiar nie ma bowiem znaczenia dla określenia granic nowej kary łącznej. Sąd odwoławczy aprobuje w tym zakresie jednoznaczne, aktualne poglądy judykatury (vide: orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2012 roku w sprawie III KK 52/12, publ. LEX nr 1220872 i z dnia 14 listopada 2012 roku w sprawie V KK 180/12, publ. LEX nr 1243111; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 29 kwietnia 2010 roku w sprawie II AKa 83/10).

Podstawową zasadę wymiaru kary łącznej, również przy wydawaniu wyroku łącznego, określa art. 86 § 1 k.k. stanowiący, iż sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy. W nin. sprawie należy wskazać, że granice wymiaru kary łącznej a określone tym przepisem obowiązują - lege non distinguente - zarówno w wypadku jednoczesnego orzekania kary łącznej, jak i w wypadku orzekania jej dopiero w wyroku łącznym, czyli i niezależnie od tego, czy wyrokami podlegającymi łączeniu orzeczono wyłącznie kary za poszczególne przestępstwa, czy także kary łączne (vide: orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2007 roku w sprawie V KK 419/06, publ. OSNKW 2007/10/74). Brak jest przesłanek do odwoływania się do konstrukcji tzw. „śladu po karze łącznej”, gdyż nie znajduje to akceptacji w aktualnych poglądach przedstawicieli doktryny i judykaturze. Tak więc, wymiar kar łącznych w wyrokach objętych wyrokiem łącznym nie wyznacza ustawowych granic minimum i maksimum, w jakich sąd może orzec nową karę łączną, gdyż z mocy art. 575 k.p.k. kary łączne a orzeczone wcześniej wyrokami, ulegają rozwiązaniu (vide: orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2010 roku w sprawie II KK 156/10, publ. PK 2011/2/24). Podejmowanie decyzji o rozwiązaniu kary łącznej jest więc bezprzedmiotowe.

Oczywistym przy tym jest, że – niezależnie od nieprawidłowego połączenia kar w dwie kary łączne (pkt 2 i 3 wyroku) – także wadliwe oznaczenie zakresu górnej lub dolnej granicy kary łącznej zawsze skutkuje wnioskiem o nietrafnym wymierzeniu kary przez sąd I instancji (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2007 roku w sprawie III KK

394/06, publ. LEX nr 262669; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 stycznia 2010 roku w sprawie II AKa 403/09, publ. LEX nr 574484, wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 15 stycznia 1997 roku w sprawie II AKa 299/96, publ. Prok. i Pr. 1997, z. 7-8, poz. 20).

Odnośnie trzeciej z orzeczonych w zaskarżonym wyroku kar łącznych w pierwszej kolejności należy wskazać, iż zasadnie podniósł skarżący, że połączono rozstrzygnięcie o karze zawarte w wyroku o sygnaturze akt II K 920/06, które jednak nie dotyczyło P. S. ale osoby z nim wspólnie skazanej. Jednocześnie orzekając o każdej z kar łącznych Sąd Rejonowy w Inowrocławiu nie respektował zasad decydujących o prawidłowym określeniu ich wysokości. Oczywiście istotne znaczenie przy wymiarze kary łącznej, w tym przy wydawaniu wyroku łącznego, ma wzgląd na prewencyjne oddziaływanie kary, w znaczeniu zarówno prewencji indywidualnej, jak i ogólnej. Popętnienie dwóch lub więcej przestępstw jest w zasadzie istotnym czynnikiem prognostycznym, przemawiającym za wymierzeniem kary surowszej od wynikającej z dyrektywy pełnej absorpcji. Oczywistym jest, że orzeczenie kary łącznej nie musi przynosić skazanemu korzyści, to znaczy wymierzenia kary łącznej w wymiarze niższym od arytmetycznej sumy poszczególnych kar, to jednak wysokość tak ustalonej kary łącznej musi być obniżona, gdyby kara taka nie była w danym przypadku celowa.

Okoliczności, które winny mieć wpływ na wysokość kary łącznej to przede wszystkim istnienie więzi o charakterze przedmiotowym i podmiotowym oraz czasowym pomiędzy poszczególnymi przestępstwami. Przeważa pogląd, podzielany przez sąd orzekający w sprawie, iż wymierzenie kary łącznej na zasadzie absorpcji pełnej lub zbliżonej do niej jest możliwe przede wszystkim wtedy, gdy pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami zachodzi ścisły związek podmiotowy, przedmiotowy i czasowy. Sąd Rejonowy w Inowrocławiu powyższych okoliczności w ogóle nie analizował, co uniemożliwia ocenę prawidłowości wymierzonej kary przez sąd odwoławczy.

Wobec powyższego zaskarżony wyrok został uchylony w całości i sprawę przekazano Sądowi Rejonowemu w Inowrocławiu do ponownego rozpoznania. W ponownym postępowaniu sposób połączenia kar (prawidłowo określonych) winien uwzględniać wcześniej poczynione uwagi. Ponadto ocena stopnia ewentualnie zastosowanej zasady absorpcji łączonych kar musi być zrelatywizowana do prawidłowo określonych granic wymiaru kary łącznej jako jednego z determinantów kształtowania kary w wyroku łącznym. W tym zakresie sąd I instancji winien dokonać również oceny okoliczności mających wpływ na wymiar kar łącznych w niniejszej sprawie, w tym zweryfikować okoliczność wynikającą z pisma obrońcy z k. 114 akt.